

Ministerstvo školstva Slovenskej republiky

Agentúra Ministerstva školstva SR pre štrukturálne fondy EÚ

Ministerstvo zdravotníctva SR

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Prioritná os:	1 Reforma systému vzdelávania a odbornej prípravy
Opatrenie:	1.1 Premena tradičnej školy na modernú
Prijímateľ:	Základná škola s materskou školou kráľa Svätopluka Šintava
Názov projektu:	Šintava- moderná základná škola s veľkomoravskou tradíciou
Kód ITMS projektu:	26110130112
Aktivita, resp. názov seminára	1.1 Tvorba a inovácia vzdelávacieho programu školy

ZŠ s MŠ kráľa Svätopluka Šintava

Školský vzdelávací program
ISCED 1

UČEBNÉ OSNOVY

PRACOVNÉ VYUČOVANIE

Vypracované podľa: Štátneho vzdelávacieho programu ISCED

Príloha č.: UO – pr – 3-4

Časový rozsah výučby: 4. ročník: 1 h týždenne / 33 hodín ročne

Vypracoval: Mgr. Jarmila Vargová

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Oblasť Človek a svet práce zahŕňa široké spektrum pracovných činností a technológií, vedie žiakov k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti a prispieva k vytváraniu životnej a profesijnej orientácie žiakov.

Koncepcia vzdelávacej oblasti Človek a svet práce vychádza z konkrétnych životných situácií, v ktorých žiaci prichádzajú do priameho kontaktu s ľudskou činnosťou a technikou v jej rozmanitých podobách a širších súvislostiach.

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce sa zameriava na praktické pracovné návyky a dopĺňa celé základné vzdelávanie o dôležitou zložku nevyhnutnú pre uplatnenie človeka v ďalšom živote a v spoločnosti. Tým sa odlišuje od ostatných vzdelávacích oblastí a je ich určitou protiváhou. Je založená na tvorivej spolupráci žiakov.

Ciele vzdelávacej oblasti

Pri vymedzení cieľov primárneho vzdelávania pre oblasť Človek a technika vychádzame zo všeobecných požiadaviek vedecko-technickej gramotnosti i zo všeobecných cieľov primárneho vzdelávania. V tejto vzdelávacej oblasti môžeme uvažovať z hľadiska troch navzájom prepojených komponentov:

1. výchova vzťahu k technike (hodnoty, postoje),
2. výchova o technike (vedomosti),
3. výchova prostredníctvom techniky (skúsenosti, pracovné činnosti, zručnosti).

Základný vzťahový rámec pre určenie cieľov elementárneho vzdelávania oblasti Človek a svet práce vychádza z uvedených komponentov:

V rovine hodnôt a postojov smeruje k:

- poňatiu úlohy techniky v spoločnosti,
- uvedomenia si toho, ako technika ovplyvňuje náš život v rôznych životných situáciách (doma, v škole, pri cestovaní, pri hre, športe atd.),
- bipolárnemu vnímaniu techniky (technika môže pomáhať, ale aj ohrozovať zdravie život),
- rozvíjaniu mravného vedomia a konania v súvislosti s využitím techniky,
- rozvíjaniu osobnostných vlastností,
- uplatňovaniu tvorivosti a vlastných nápadov,
- vytváraniu postojov k hodnotám vo vzťahu k práci človeka,
- zodpovednosť za kvalitu svojich i spoločných výsledkov práce,
- rozvoju morálnych a vôľových vlastností (vytrvalosť a sústavnosť pri plnení zadaných úloh, vynakladanie úsilia na dosiahnutie kvalitného výsledku),
- rozvoju asertivity pri presadzovaní vlastných názorov, postojov a citov,
- rozvoju autonómnej pozície človeka (sebarealizácie, sebadôvery, seba vzdelávania atd.).

V rovine vedomostí smeruje k:

- porozumeniu základným technickým problémom v kľúčových oblastiach techniky (materiály a technológie, komunikačné systémy, doprava a konštruovanie) na vekuprimeranej úrovni,
- poznaniu základných životných potrieb rastlín v rámci pestovateľských prác,
- poznaniu základnej techniky v domácnosti a bezpečnej manipulácii s ňou,

V rovine pracovných činností a zručností smeruje k:

- získavaní pracovných skúseností a zručností v kľúčových oblastiach techniky
- spôsobilosti kriticky používať informačné a komunikačné technické prostriedky
- získaniu pracovných zručností pri opracovaní technických materiálov
- spôsobilosti v oblasti konštruovania počnúc plánovaním až po prezentáciu produktu
- osvojenia si bezpečného využívania techniky v domácnosti
- pestovaniu a ošetrovaní základných druhov rastlín
- využívaní vhodných pracovných prostriedkov v bežnom živote
- naučení sa pracovať v tíme
- poznaniu pravidiel bezpečnosti práce a k schopnosti poskytnúť pomoc pri úraze

Vzdelávanie v tejto oblasti smeruje k vytváraniu a rozvíjaniu **klúčových kompetencií** žiakov tým, že vede žiakov k:

- pozitívnemu vzťahu k práci a k zodpovednosti za kvalitu svojich i spoločných výsledkov práce
- osvojení základných pracovných zručností a návykov z rôznych pracovných oblastiach, k organizácii a plánovaniu práce a k používaniu vhodných nástrojov, náradia a pomôcok pri práci i v bežnom živote
- vytrvalosti a sústavnosti pri plnení zadaných úloh, k uplatňovaniu tvorivosti a vlastných nápadov pri pracovnej činnosti a k vynakladaniu úsilia na dosiahnutie kvalitného výsledku
- autentickému a objektívnemu poznávaniu okolitého sveta, k potrebnej sebadôvere, k novému postojú a hodnotám vo vzťahu k práci človeka, technike a životnému prostrediu
- chápaniu práce a pracovnej činnosti ako príležitosti k sebarealizácii, sebavzdelávania a k rozvíjaniu podnikateľského myslenia.
- orientácii v rôznych oboroch ľudskej činnosti, formách fyzickej a duševnej práce a osvojení potrebných poznatkov a zručností významných pre možnosť uplatnenie, pre voľbu vlastného profesijného zamerania a pre ďalšiu životnú a profesijnú orientáciu
- k schopnosti bezpečne sa správať v doprave a na komunikáciách
- k rešpektovaniu environmentálnych hodnôt a chápaniu recyklácie materiálov a produktov

Prierezové témy

Pri tvorbe tematicko výchovno-vzdelávacích plánov odporúčame do obsahu pracovného vyučovaniav každom ročníku, vhodne implementovať prostredníctvom aktivizujúcich učebných metód nasledujúce prierezové témy:

- **Environmentálna výchova** – cieľom je, aby žiaci získali vedomosti ale aj zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými činnosťami, ktoré sú im primerané a vhodné - chrániť rastliny, zvieratá, mať kladný vzťah k domácim zvieratám ale aj k zvieratám v prírode, starať sa o svoje okolie a pod..
- **Multikultúrna výchova** – zaraďuje sa do vzdelávania preto, lebo sa žiaci v škole stretávajú v súvislosti s globalizáciou sveta, so žiakmi rôznych kultúr. Žiaci by mali byť pripravení na rozdielnosť kultúr. Výchovné pôsobenie je zamerané na rozvoj chápania, akceptácie, medziludskej tolerancie a emocionálne pochopenie inej kultúry. Predpokladom je aj schopnosť detí s nimi spolupracovať.
- **Ochrana života a zdravia** –cieľom vzdelávania je poskytnúť žiakom potrebné teoretické vedomosti, praktické poznatky a formovať ich vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí.

Okrem uvedených prierezových tém odporúčame implementovať do vzdelávacieho procesu Globálne rozvojové vzdelávanie a Finančnú gramotnosť.

- **Globálne rozvojové vzdelávanie** sa venuje problematike Miléniových rozvojových cieľov OSN: Odstrániť extrémnu chudobu a hlad, Dosiahnuť základné vzdelanie pre všetkých, Presadzovať rovnosť mužov a žien a posilniť rolu žien v spoločnosti, Znížiť detskú úmrtnosť , Zlepšiť zdravie matiek, Bojovať s HIV/AIDS, maláriou a ďalšími chorobami, Zaisťiť udržateľný stav životného prostredia (pitná voda, kvalita života), Budovať svetové partnerstvo pre rozvoj
- **Finančná gramotnosť** vychádza z Národného štandardu finančnej gramotnosti verzie 1.0 a venuje sa problematike nasledujúcich tém: Človek vo sfére peňazí, Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí , Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb príjem a práca, Plánovanie a hospodárenie s peniazmi , Úver a dlh, Sporenie a investovanie , Riadenie rizika a poistenie.

Hodnotenie a klasifikácia predmetu

V súvislostiach civilizácie, v ktorej žijeme, hra hodnotenie dôležitú úlohu. Predstavuje spätnú väzbu prostredia, ktorá symbolizuje jeho názor na kvalitu a význam hodnoteného faktu. Proces hodnotenia je podstatnou súčasťou výchovy aj vzdelávania.

Hodnotenie každého predmetu je špecifické, pretože musí zohľadniť špecificky prínos predmetu k vzdelanostnému rastu a osobnostnej formácii žiaka.

Hodnotenie má v prvom rade funkciu pozitívne motivovať žiaka a usmerniť jeho osobnostný vývoj.

Pri hodnotení žiaka ma prednosť porovnávanie jeho výkonu s jeho predchádzajúcimi výkonmi a s nastavenými kritériami pre porovnávanie s výkonmi iných žiakov.

Až v druhom rade je teda hodnotenie porovnaním v rámci skupiny žiakov (triedy). Toto porovnanie ma mať najmä výchovný charakter.

Nehodnotíme teda len (alebo v prvom rade) výsledok činnosti (vytvorený artefakt), ale celý proces a prístup žiaka v rámci tohto procesu.

VÝBORNÝ

Žiak spĺňa kritéria na vynikajúcej úrovni:

- žiak je iniciatívny a tvorivý, uplatňuje vlastne nápady, je otvorený voči novým podnetom a experimentovaniu,
- žiak ovláda zručnosti (technické, nástrojové, materiálové) podľa požiadaviek ročníkových kompetencií na vynikajúcej úrovni,
- žiak preukazuje veku primerane mentálne spôsobilosti – na úrovni vnímania, prežívania, fantázie a predstavivosti, vytvárania vlastných koncepcií,
- žiak dokáže veku primerane pomenúvať a interpretovať svoje zážitky, činnosti a ich výsledky,
- žiak preukazuje vedomosti z danej oblasti
- žiak dokáže rešpektovať vlastný tvorivý výsledok a je tolerantný voči tvorivým prejavom, názorom a vkusu iných,
- žiak zrealizoval artefakt primerane svojmu veku a schopnostiam.

CHVÁLITEBNÝ

Žiak v podstate spĺňa kritéria 1. stupňa hodnotenia ale je menej samostatný, iniciatívny a tvorivý

DOBRY

Žiak realizuje edukačne úlohy priemerne, chyba mu iniciatívnosť, tvorivosť, tolerancia, nerozširuje svoju flexibilitu, neosvojuje si nové vyjadrovacie prostriedky, podlieha predsudkom a stereotypom.

DOSTATOČNÝ

Žiak realizuje edukačne úlohy na nízkej úrovni, bez vlastného vkladu, s ťažkosťami aplikuje získané zručnosti a poznatky v nových oblastiach.

NEDOSTATOČNÝ

Žiak nespĺňa kritéria, nemá záujem o pracovné aktivity, neguje vyučovací proces. Neodporúča používať stupeň nedostatočný v celkovom hodnotení žiaka; v čiastkovom hodnotení len v výnimočných prípadoch (napr. zámerné negovanie vyučovacieho procesu)

Obsahový a výkonový štandard
4. ročník: 1h za týžden/33h ročne

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Tvorivé využitie technických materiálov	<p>Poznávanie vlastnosti materiálov</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Papier a kartón</i> <p>skúmať vlastnosti papiera podľa toho, ako sa strihá, trhá, skladá, ktorý papier je najvhodnejší na skladanie (balenie), z akého papiera sú listy učebníc, detských kníh...).</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Textil</i> <p>skúmať vlastnosti textílií podľa toho, ako udržiavajú teplo, podľa krčivosti, podľa väzby, nasiakavosti. Skúmať stehy na výšivkách</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Drevo</i> <p>skúmať drevené predmety v triede (byte), skúmať dreviny v okolí, skúmať, kde sú poškodené dreviny a akým spôsobom.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Poznať vlastnosti materiálov porovnávaním, triedením, experimentovaním. - Popísať štruktúru a vlastnosti technických materiálov. - Získať pracovné zručnosti s nimi. - Vedieť vytvoriť jednoduchý predmet riešením problémovej úlohy s uplatnením vlastnej predstavivosti a fantázie. - Dodržiavať zásady bezpečnej práce s materiálom a pracovnými nástrojmi. - Vytvárať pracovné prostredie s akcentom na estetiku prostredia. - Vážiť si hodnoty vytvorené človekom a prírodou.
Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard

Základy konštruovania	Konštrukcie okolo nás	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Technické objekty zhotovujeme zo stavebníc</i> Skúmanie konštrukcií okolo nás a ich spoločenský význam pre človeka (mosty, budovy, zariadenia). Všímanie si celku i detailov. Pokus o návrh technického objektu zo stavebnice. 	<ul style="list-style-type: none"> - Poznať základné druhy a hlavné znaky ľudských obydlí. - Vedieť vybrať vhodný materiál na konštrukciu určeného modelu.
	Technika v doprave	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Technické objekty zhotovujeme z rôznych technických materiálov</i> Pokus o návrh technického objektu z technického materiálu (papier, kartón, lepenka, koženka, plasty, drôtičky) 	
Starostlivosť o životné prostredie	Odpadový materiál	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Doprava</i> Oboznámenie sa s dopravou, dopravnými prostriedkami, rozvíjanie cestovateľskej mobility. Rozvíjanie konštruktérskych schopností, konštrukcia dopravných prostriedkov. 	<ul style="list-style-type: none"> - Poznať pravidlá cestnej dopravy. - Poznať základy o vzdušnej, vodnej i železničnej doprave.
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Recyklácia</i> Rozdeľovanie a skúmanie odpadového materiálu. Vplyv odpadového materiálu na životné prostredie. • <i>Výrobok z odpadu</i> Možnosti jeho ďalšieho využitia odpadového materiálu. 	<ul style="list-style-type: none"> - Poznať rozdelenie odpadového materiálu. - Poznať vplyv odpadového materiálu na životné prostredie - Poznať možnosti využitia odpadového materiálu
Tematický celok	Obsahový štandard		Výkonový štandard

Starostlivosť o životné prostredie	Črepníkové rastliny a životné prostredie	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Črepníkové rastliny</i> Poznávanie a pomenovanie črepníkových rastlín, poznávanie ich nárokov na životné podmienky a ich význam pre životné prostredie. Rozmnožovanie rastlín (semenami, vegetatívne – odrezkami, delením trsu, cibuľami, hlúzami...). 	<ul style="list-style-type: none"> - Poznať a pomenovať viac druhov črepníkových rastlín . - Poznať ich nároky na základné životné podmienky . - Poznať spôsoby vegetatívneho rozmnožovania rastlín .
	Poznávanie úžitkových rastlín	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Úžitkové rastliny</i> Poznávanie úžitkových rastlín – ich konzumných častí, plodov, semien (hlavne zeleninu). Poznať význam zeleniny pre zdravie a výživu. Pestovanie zeleniny z priamej sejby a z priesad. 	<ul style="list-style-type: none"> - Poznať a pomenovať viac druhov úžitkových rastlín, rozlišovať ich konzumné časti a plody. - Spracovať vzorkovnicu semien. - Poznať pestovanie zeleniny z priamej sejby (mrkva, reďkovka, hrach). - Poznať význam predpestovania rastlín
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Pokusy a pozorovania</i> Podmienky klíčenia semien (vhodné napr. hrach, fazuľa). Význam vody, tepla a svetla pre rastliny (napr. fazuľa kríčková, hrach). 	<ul style="list-style-type: none"> - Poznať základné životné podmienky rastlín.
Tematický celok	Obsahový štandard		Výkonový štandard

Starostlivosť o životné prostredie	Rez a úprava kvetín do váz	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kvety vo váze</i> Poznávanie okrasných rastlín vhodných na aranžovanie (pestované druhy, lúčne druhy). Základné pravidlá výberu a aranžovania okrasných rastlín. Aranžovanie kvetov a doplnkovej zelene do váz a plochých misiek. Viazanie kytíc, vencov.	<ul style="list-style-type: none"> - Poznať vybrané druhy rastlín vhodných na aranžovanie. - Poznať zásady rezu, prenášania a úpravy rastlinného materiálu.
Stravovanie a príprava jedál	Zdravá výživa	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Výber, nákup a skladovanie potravín.</i> Delenie potravín = potraviny rastlinného pôvodu, potraviny živočíšneho pôvodu	<ul style="list-style-type: none"> - Pozná viac druhov potravín rastlinného a živočíšneho pôvodu.
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Šalát (ovocný alebo zeleninový)</i> príprava jednoduchého jedla	<ul style="list-style-type: none"> - Žiak vie samostatne pripraviť jednoduchý pokrm
Ľudové tradície a remeslá	Tradície spojené so sviatkami	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Vianoce</i> • <i>Veľká noc</i> Skúmanie vlastných tradícií spojenými s vianočnými a veľkonočnými sviatkami.	<ul style="list-style-type: none"> - Žiak pozná význam hlavných sviatkov vlastnej kultúry. - Vie zhotoviť produkt symbolizujúci túto tradíciu.
Tematický celok	Obsahový štandard		Výkonový štandard

<p>Ľudové tradície a remeslá</p>	<p>Spoznávanie ľudových remesiel</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ľudove remeslá</i> <p>Žiaci poznávajú základné ľudové remeslá, ktoré sa v minulosti vyskytovali v ich regióne (napr. drotárstvo, hrnčiarstvo, tkáčstvo ...)</p> <p>Pri poznávaní ľudových tradícií žiak používa rôzne druhy technických a prírodných materiálov. (drôt, šišky ihličnatých drevín, šúpolie, slama, rôzne druhy papiera,..).</p>	<p>- Pozná minimálne jedno remeslo v regióne s bohatou históriou</p>
----------------------------------	--------------------------------------	---	--